

GÖRME ENGELLİ ÇOCUKLARIN BİLİŞSEL GELİŞİMLERİ VE 0-6 YAŞIN ÖNEMİ

*Hale (Aksuna) Ergenç**

ÖZET

Görme Engelli İlköğretim Okulu öğrencilerinin, okula başlama yaşına geldiklerinde gören yaşlıları gibi gelişmiş olmadıkları, sınıf, seviyeleri ilerledikçe (eğitim süresi arttıkça) bu gelişim farkının azal-madığı, bunun yanında önemli sayıda öğrencinin Öğrenme güçlüğü yaşadığı gözlenmiştir. Bu gelişim yetersizliğinin ve öğrenme güçlüklerinin nedenlerini araştırmak üzere görme engelli öğrencilerin bilişsel gelişimleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre 0-6 yaş dönemindeki gelişimin ne kadar önemli olduğu ve "Erken müdahale" çalışmalarının görme engelli çocukların bilişsel gelişimlerini ne derece etkilediği tartışılmıştır. Bu araştırma üç çalışmadan oluşmuştur:

1. Çalışmada; Kesitsel düzende, Görme Engelliler İlköğretim Okulu'nda birden altıncı sınıfa kadar olan 36 kız, 66 erkek, toplam 102 görme engelli öğrencinin bilişsel gelişimleri gören yaşlılarının ortalamasına (WISC-R normlarına) göre incelenirken, 61 az gören ile 41 hiç görmeyen öğrencinin bilişsel gelişim düzeyleri de karşılaştırılmıştır. Sınıf seviyeleri ilerledikçe, eğitim ortamının etkisi ile, başlangıçtaki gelişim farkının telafi edilmiş olacağı beklenmiştir.
2. Çalışmada; İlk çalışmada beklenen sonuç elde edilmeyince, okul ortamının etkisi boylamsal düzende yapılan çalışmayla aranmış olup, aynı Görme Engelliler İlköğretim Okulu'nun 8 kız, 23 erkek, toplam 31 birinci sınıf öğrencinin bilişsel becerilerinde gelişme olup olmadığı, öğretim yılının başındaki ve sonundaki puanları karşılaştırılarak araştırılmıştır.
3. Çalışmada ise; Kesitsel düzende çalışma yapılmış ve "erken müdahale" görmüş olan 2 kız, 4 erkek, toplam 6 görme engelli çocuğun bilişsel gelişimleri, okula başlama yaşındaki hem gören çocukların normları hem de "erken müdahale" görmemiş Görme Engelliler Okulu öğrencilerinin bilişsel gelişimleri ile karşılaştırılmıştır.

Tüm görme engelli çocukların bilişsel becerilerinin (uzun süreli hafıza, kısa süreli hafıza, dikkat, aritmetik ve dil becerileri, muhakeme, soyut düşünce) gelişimi WISC-R testinin Sözel Bölümü ile incelenmiştir. Görme engelli okul çocuklarının bilişsel beceri puanları, gören yaşıtlarına göre bir standart sapma gerilik göstermiştir Erken müdahale görmüş olan çocukların bilişsel gelişim puanları gören yaşıtlarından farklılık göstermemişken, görme engelli olup "erken müdahale" görmemiş yaşıtlarından anlamlı derecede yüksek çıkmışlardır Hiç görmeyen ve az gören okul öğrencileri karşılaştırıldığında hiç görmeyenler az görenlerden anlamlı şekilde yüksek puan almışlardır.

Bu bulgulara dayanılarak, görme engelli Türk çocukları için; "erken müdahale" nin ve "az görenlerin eğitimi"nin ne kadar ivedi bir gereksinim olduğu vurgulanmaktadır.

Anahtar sözcükler: Görme engelli çocuklar, bilişsel gelişim, erken müdahale, az görenler, WISC-R.